

Interne memo

Datum: 28 maart 2018 herziene versie april 2019
Betreft: Toestemming - AVG

Geboortezorg

DUO: M. Kluiters en P. van Runnard Heimeel

Zorgstandaard

In de zorgstandaard staat over toestemmingen het volgende beschreven:

- Iedere vrouw wordt aan het begin van de zwangerschap op de hoogste gebracht van haar recht op geïnformeerde keuze en over het belang van alle controles

Verder is er toestemming nodig voor:

- Bespreking in MDO
- Registratie gegevens in elektronisch dossier
- Registratie gegevens in Landelijke Perinatale Registratie (LVR)
- Registratie gegevens in Peridos
- Registratie gegevens voor bevolkingsonderzoeken (Preaventis)
- Het besluit over haar coördinerend zorgverlener
- Overdracht naar andere betrokken zorgprofessionals (het individueel interprofessioneel geboortezorgteam), zoals huisartsen, gynaecologen, kraamzorg en JGZ.

Achtergrond

Navraag bij het CPZ over hoe toestemmingen te documenteren levert het volgende antwoord op:

'Op grond van deze wetgeving mogen medische gegevens worden uitgewisseld voor zover dat in het kader van een goede behandeling noodzakelijk is en de zorgverlener met wie de patiëntgegevens worden uitgewisseld rechtstreeks betrokken is bij de zorgvraag van de patiënt. Er is hiervoor geen toestemming van de patiënt vereist.

De professionele standaard van de beroepsgroep brengt met zich mee dat deze zorgverleners ervoor moeten zorgen dat de voor de behandeling noodzakelijke patiëntgegevens worden uitgewisseld. Dit zodat alle bij de behandeling van een zwangere betrokken zorgverleners kunnen beschikken over alle relevante patiëntgegevens om goede zorg te kunnen bieden.

Op grond van de AVG heeft een ieder het recht heeft te weten wat er waar van hem vastligt en welke gegevens tussen wie worden uitgewisseld. Ook goed zorgverlenerschap brengt met zich mee dat het van belang is dat de zwangere wordt geïnformeerd over de gegevensuitwisseling. Als de zwangere het niet eens is met de beoogde gegevensuitwisseling kan bezwaar bij de zorgverlener worden gemaakt en moet de zorgverlener het voornemen tot de gegevensuitwisseling heroverwegen. De uitkomst hiervan kan zijn dat het bezwaar van de zwangere zwaarwegend wordt bevonden en wordt gehonoreerd dus vindt geen gegevensuitwisseling plaats. De uitkomst kan ook zijn dat het bezwaar terzijde moet worden geschoven, omdat het in het belang

van de zwangere van groot belang wordt geacht dat deze andere bij de zorgvraag betrokken zorgverlener ook beschikt over de voor de behandeling noodzakelijke patiëntgegevens.

Naast de mogelijkheid – of zelfs verplichting – die de wet biedt om de patiëntgegevens die voor de behandeling noodzakelijk zijn met andere zorgverleners die eveneens bij de zorgvraag van de zwangere betrokken uit te wisselen, is er ook een andere wettelijke grondslag die gegevensuitwisseling mogelijk maakt. Dit is het geval als de zwangere hiervoor uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven. Let wel, de vertrouwensrelatie brengt met zich mee dat als een zwangere om toestemming voor gegevensuitwisseling wordt gevraagd een ‘nee’ ook dient te worden gerespecteerd. Als het voor goede geboortezorg noodzakelijk is dat de patiëntgegevens worden uitgewisseld, dient niet om toestemming te worden gevraagd. De zwangere heeft immers geen keuze. Bij een ‘nee’ komt de zorg aan haar in het geding.

Ongeacht de grondslag waarop de uitwisseling van patiëntgegevens geschiedt, geldt dat niet meer gegevens mogen worden uitgewisseld dan noodzakelijk is gelet op het doel. De zorgverlener zal telkens moeten afwegen van welke patiëntgegevens het gelet op een goede zorgverlening van belang is dat deze worden uitgewisseld. Goed zorgverlenerschap brengt daarentegen met zich mee dat ook niet minder gegevens worden gedeeld dan noodzakelijk is. Als andere bij de zorgvraag betrokken zorgverleners niet kunnen beschikken over alle relevante behandelinformatie kan dit nadelig gevolgen voor de gezondheid van de zwangere hebben.

Verder dient de zorgverlener het geven van toestemming door de zwangere vrouw, te noteren in haar medisch dossier. Gebruikmaken van een ‘aanvinkmogelijkheid’ is daarbij ook een optie.’

De website over de AVG (www.autoriteitpersoonsgegevens.nl) lever de volgende informatie op over het uitwisselen van medische gegevens:

- Toestemming: Uw zorgverlener kan op eigen initiatief uw medische gegevens aan anderen doorgeven. Of iemand anders kan uw zorgverlener om uw medische gegevens vragen. In beide gevallen mag uw zorgverlener uw gegevens verstrekken als u hiervoor toestemming heeft gegeven. Voordat u toestemming kunt geven, moet u volledig zijn geïnformeerd over de reden om uw gegevens te verstrekken. Ofwel uw zorgverlener informeert u hier zelf over (eventueel namens de persoon of organisatie die om uw gegevens vraagt) of deze persoon/organisatie doet dit.
- Elektronische uitwisseling: Gebruikt uw zorgverlener een elektronisch uitwisselingssysteem om gegevens van patiënten te delen? Dan moet uw zorgverlener u daarover goed informeren. En vragen of u ermee akkoord gaat dat andere zorgverleners uw medische gegevens via het elektronisch uitwisselingssysteem kunnen bekijken. Uw zorgaanbieder moet u informeren over:
 - o de betekenis van elektronische gegevensuitwisseling;
 - o de werking van het digitale uitwisselingssysteem;
 - o welke zorgaanbieders op het systeem zijn aangesloten.

Volgens de KNOV moet een zwangere toestemming geven voor het verstrekken van gegevens aan derden. De zwangere kan deze toestemming alleen geven als zij vooraf is ingelicht over het doel, de inhoud en de mogelijke consequenties voor gegevensverstrekking. Een algemene toestemmingsverklaring bij aanvang van de begeleiding mag dus niet.

- Wat: Zoals beschreven hierboven zijn er een tweetal doelen, namelijk het informeren van de zwangere over haar recht op een geïnformeerde keuze en het vragen van toestemming voor meerdere onderdelen.
 - o Bespreking in MDO
 - o Registratie gegevens in elektronisch dossier
 - o Registratie gegevens in Landelijke Perinatale Registratie (LVR)
 - o Registratie gegevens in Peridos
 - o Registratie gegevens voor bevolkingsonderzoeken (Preaentis)
 - o Het besluit over haar coördinerend zorgverlener
 - o Overdracht naar andere betrokken zorgprofessionals (het individueel interprofessioneel geboortezorgteam), zoals huisartsen, gynaecologen, kraamzorg en JGZ.
 - Note: hierbij gaat het om de standaard overdrachten, zoals vastgelegd in de memo's overdracht huisartsen en overdracht JGZ.
- Wie: verloskundig hulpverlener
- Wanneer: tijdens de intake
- Hoe: Mondeling worden bovenstaande aspecten besproken met de zwangere en haar partner. Schriftelijk wordt de informatie meegegeven, middels het individueel geboortezorgplan. De toestemming wordt verkregen door ondertekening van een toestemmingsverklaring of door aanvinken in het medische dossier.